

Budapest Főváros XIII. Kerületi Önkormányzat Állatvédelmi program 2022-2025.

„Az állat sorsa az embereket követi, és
ahogy a társadalom az emberrel bánik,
úgy bánik az állattal az ember.”

-Bálint György

Tartalomjegyzék

Vezetői összefoglaló	3
I. Bevezetés	3
I.1. Mit jelent az állatvédelem?.....	3
I.2. Mi az állatkínzás?	4
II. Állattartás	5
II.1. Az állatok jogai	5
II.2. Az állattartók jogai és kötelességei	5
II.3. Az állatot nem tartók jogai és érdekei	6
III. Stratégia	7
III.1. Helyzetértékelés	7
III.2. Jövőkép	9
III.3. Önkormányzat szerepe	9
III.4. Fő stratégiai célok és a célokat megvalósító intézkedések	10
III.4.1. Felelős állattartás szemléletének erősítése	10
III.4.2. Együttműködés állatvédelemben aktívan részt vevő, „auditált” civil szervezetekkel	11
III.4.3. Ivartalanítási program	12
III.5. Szemléletformálás	12
III.6. Kommunikáció	12
III.7. Együttműködés	12
III.8. Monitoring	13
IV. Veszélyes állatok tartása	13
V. Vadállatok	14
VI. Nemzetközi és hazai kitekintés	15
1. számú melléklet.....	17
2. számú melléklet.....	18

Vezetői összefoglaló

Budapest Főváros XIII. Kerület Önkormányzata felelősséget érez a felelős állattartás népszerűsítése iránt, elkötelezi magát az állatok tiszteletére nevelő, előtérbe helyező kezdeményezések megvalósítására.

A városi társállattartás mára életmód lett, mely a társadalom minden csoportját érinti. Különböző tanulmányok és szakemberek tapasztalatai azt bizonyítják, hogy a társállatok tartása, vagy akár csak jelenléte kedvező hatással van a személyekre, közvetve az emberi kapcsolatok katalizátoraiként működnek, közvetlenül pedig társaságot, érzelmi támaszt biztosítanak. A társállatok széleskörű elterjedésével járt együtt, hogy sokan családtagnak tekintik őket.

Valljuk, hogy a tudatos és felelős állattartás nem csupán az állatok jólétét szolgálja, hanem pozitívan hat az állatot tartók és az állatot nem tartók életminőségére is. Az állatvédelem nem csupán „kutyavédelem”; a felelőtlenség és kíméletlenség okozta szükségtelen szenvedéstől való megóvás az emberi tevékenységgel érintett állatok mindegyikét, a háziasított és a vadon élő állatokat is megilleti.

A program egyrészt elemzi a jelent és felvázolja a jövőt, hogy hol tartunk most és mit szeretnénk elérni. Célunk az állatokkal kapcsolatos ismeretek elmélyítése, az állattartással járó felelősség tudatosítása, ezen keresztül az állattartó és nem tartó lakosság közötti konfliktusmentes együttélés feltételeinek erősítése, a közterületet használók közötti konfliktusok csökkentése.

Budapest Főváros XIII. Kerület Önkormányzata elkötelezett egy olyan állatvédelmi program elfogadása mellett, amely elismeri a XIII. kerületben élő állatok értékét és természetes igényeit, rögzíti céljainkat és bemutatja azokat a kezdeményezéseket, intézkedéseket, amelyeket társként és a természetben velünk élő állatokért megteszünk.

2022. március 9. és március 23. napja között társadalmi vitára bocsájtottuk a program tervezetét. A beérkező véleményeket, javaslatokat értékeltük és az új innovatív javaslatokat a helyi programba beépítettük.

I. Bevezetés

Nagyvárosban élve „állat” alatt leginkább a szomszéd kutyáját, macskáját értjük (a szomszéd leginkább családtagnak tekinti); és hajlamosak vagyunk megfeledkezni a körülöttünk élő számtalan vadállatról. A varjak és szarkák természetes részei a városképnek, a városi galamb pedig a települési környezetben kialakult faj. A nappal aktív madarakon kívül is van élet körülöttünk, éjjel kisragadozók, rókák, borzok, nyestek járnak az utcákat és rágcsálókra vadásznak. A koronavírus-járványhoz kapcsolódó kijárási korlátozás is hozzájárult ahhoz, hogy egyre gyakrabban jelennek meg nagytestű állatok, mint a vaddisznó, őz és szarvas is Budapesten.

I.1. Mit jelent az állatvédelem?

Az állatok a környezet elemei közé tartoznak, ezért az állatvédelmet a környezetvédelem sajátos területének tekinthetjük. Gyűjtőfogalom, „az állatvilágot különböző irányokból fenyegető veszélyekkel szembeni óvó tevékenységek összessége”, beletartozik a

haszonállatok egészségvédelme, a vadállomány-gazdálkodás, a természetes biológiai sokféleség védelme.

Legújabb szakterületként jelent meg az emberi tevékenységgel érintett egyedek kímélete, az emberi felelőtlenség és kíméletlenség okozta szükségtelen szenvedéstől való megóvása. Beleértendő a vadon élő és a háziasított állatok kímélete is, azaz az állatvédelem nem csupán „kutyavédelem”. Az állatvédelem általános emberi tevékenység, valamilyen formában minden kultúrának része, pszichológiai és erkölcsi alapjai vannak, ahogyan arra a program mottójául választott idézet is utal: „Az, ahogyan állatainkkal bánunk, társadalmunk állapotát is tükrözi.”

Napjainkban már különböző tevékenységek széles skáláját foglalja magába; az állatokkal való személyes kapcsolattól egészen az állatvédelmi jogalkotásig terjed. A szándékos állatkinzás ma már bűncselekmény, mellyel szemben a rendőrség lép fel. Az önkormányzatok feladata leginkább a nem szándékosan okozott, ismeretek hiányából vagy a nemtörődömségből eredő, legtöbbször nem megfelelő tartási körülményekben megjelenő „állatkinzás”-sal szembeni fellépés. Az e programban is meghatározottak nem kötelező feladatai az önkormányzatoknak.

Az állattartó alapvető feladata az állat egészségének biztosítása, melyhez a jószándék, az együttérzés önmagában nem elegendő; ismernünk is kell az állatokat ahhoz, hogy igényeiket megfelelő szinten tudjuk kielégíteni. Az antropomorfizáció (az a jelenség, mikor az állatoknak emberi jellemzőket, képességeket tulajdonítunk) egyfelől segíti az állatvédelmet, mivel együttérzést kelt bennünk, de könnyen visszajára is fordulhat, ha embernek tekintjük állatainkat és azt gondoljuk, számukra is megfelelő táplálék, amit mi magunk eszünk. A rosszul „csinált” állatszeretet szélsőséges esetben állatkinzássá is válhat. Erre a leghétköznapibb példa éppen a nem megfelelő táplálás: a vízimadarak kenyérfélékkel történő etetése okozza az „angyalszárny” betegséget, de a túlsúlyos kutyák, macskák élete is jelentősen lerövidül. Ezért lényeges a lakosság megértésére irányuló fokozatos oktatás (különösen a gyermekeké), ami lehetővé teszi az állatvédelmi szempontok tudományos alapon nyugvó megértését.

Főbb releváns hazai jogszabályok:

- *Az állatok védelméről és kíméletéről szóló 1998. évi XXVIII. törvény*
- *Az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008. évi XLVI. törvény*
- *A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény*
- *Az Állat-egészségügyi Szabályzat kiadásáról szóló 41/1997. (V. 28.) FM rendelet*
- *Az állatvédelmi bírságról szóló 244/1998. (XII.31.) Korm. rendelet*
- *A mezőgazdasági haszonállatok tartásának állatvédelmi szabályairól szóló 32/1999. (III. 31.) FVM rendelet*
- *A kedvtelésből tartott állatok tartásáról és forgalmazásáról szóló 41/2010. (II.26.) Korm. rendelet*
- *85/2015.(XII.17.) FM rendelet a veszélyes állatok és egyedek tartásának szabályairól*

I.2. Mi az állatkinzás?

Az állat szükségtelen, fájdalmat okozó bántalmazása, vagy olyan hatást eredményező beavatkozás, bánásmód, valamint szükségleteinek olyan mértékű korlátozása, amely tartós félelmet vagy egészségkárosodást okozhat, továbbá az öröklődő betegségben szenvedő – nem kísérleti célra szánt – állategyed tenyésztése, szaporítása.

II. Állattartás

A „kulturált állattartás három pillére”:

- az állatok jogai,
- az állattartók jogai és kötelességei,
- az állatot nem tartók jogai és érdekei.

II.1. Az állatok jogai

Az állatok érezni, ebből következően szenvedni is képes élőlények, az ember környezetében élő állatok egy részének (különösen a kutyáknak) intelligenciája az emberével is összevethető.

Megfelelő minőségű élet biztosítása számukra jogszabályban is megerősített erkölcsi kötelességünk. Ebből következően az állattartók alapvető kötelezettsége az állatvédelemre és az állattartásra vonatkozó előírások betartása, amihez elengedhetetlen ezeknek a szabályoknak az ismerete. Bár a jogszabályok részletesen meghatározzák a tartási körülményeket, az állattartónak ismernie kell állata fajtól, fajától és egyedi jellemzőitől függő igényeit is.

- Az állatnak tilos indokolatlan vagy elkerülhető fájdalmat, szenvedést vagy sérülést okozni.
- Az állat életfeltételeinek kialakításánál tekintettel kell lenni korára, nemére és élettani állapotára. Biztosítani kell az egymásra veszélyt jelentő, egymást nyugtalanító állatok elkülönített tartását.
- A megkötve tartott vagy mozgásában egyéb módon korlátozott állat számára is biztosítani kell a zavartalan pihenés és a sérülésmentes mozgás lehetőségét.
- Tilos az állat fizikai, pszichikai állapotának olyan megterhelése, küzdelemre készítetése egy másik állattal vagy emberrel, amely sérülést vagy halált okozhat (a továbbiakban együtt: állatviadal). Tilos az állatviadal szervezése, tartása, továbbá az állatviadalra fogadás szervezése, az állatviadalon való közreműködés, részvétel, fogadáskötés.

Az állatok jogainak területén az önkormányzat tevékenysége többértű, a jegyzői hatáskörbe tartozó állatvédelmi hatósági tevékenység része a tartási feltételek ellenőrzése, a jogsértések szankcionálása, valamint a szoros együttműködés az illetékes állategészségügyi hatósággal (hatósági állatorvossal).

II.2. Az állattartók jogai és kötelességei

Mindenkinek – akit ettől hatóság nem tiltott el – joga van állatot tartani a vonatkozó jogszabályok betartása mellett. A társállatok tartása az állattartó életminőségét javítja, sok esetben az emberi kapcsolatokat is pótolja. Az állatért vállalt felelősség már gyermekkortól pozitív hatású a személyiségfejlődésre, és a koronavírus-járványhoz kapcsolódó korlátozások idején még inkább felértékelődtek a társállatok nyújtotta szociális kapcsolatok. Ezekre tekintettel alapvetően támogatandó az állattartás,

természetesen az adott helyzet körülményeire (a tartott állat igényeire, az állattartó igényeire és kompetenciáira, a tartási helyre) figyelemmel.

Az állattartók kötelezettségei írott és íratlan szabályokból, saját és mások állataival szembeni, valamint más személyekkel szembeni felelősségükből adódnak. A vonatkozó jogszabályi előírások két csoportba sorolhatók:

- állatvédelmi szabályok, melyek az állatok jogait foglalják össze, valamint
- állattartási előírások, melyek célja, hogy az állattartásból származó hatások ne zavarják a lakóközösség kialakult élet- és szokásrendjét.

A törvényben meghatározott feladata, kötelességei az állattartónak:

- Az állattartó köteles a jó gazda gondosságával eljárni, az állat fajának, fajtájának és élettani szükségleteinek megfelelő életfeltételekről gondoskodni.
- Az állattartónak gondoskodnia kell az állat igényeinek megfelelő rendszeres, de legalább napi egyszeri ellenőrzéséről.
- Az állattartó gondoskodni köteles az állat megfelelő és biztonságos elhelyezéséről, szakszerű gondozásáról, szökésének megakadályozásáról.
- A szabadban tartott állatok számára – azok természetes viselkedését is figyelembe véve – biztosítani kell olyan területet, illetve létesítményt, ahol azok veszély esetén, valamint az időjárás káros hatásaival és az egészségre ártalmas hatásokkal szemben védelmet találnak.
- Az állandóan zárt körülmények között tartott állat számára az állattartó köteles az állat szükségleteihez igazodó, megfelelő mozgásteret biztosítani.
- A kedvtelésből tartott állat ürülékét az állattartó a közterületről köteles eltávolítani.

Az önkormányzat tevékenysége ezen a területen olyan körülmények biztosítására irányul, melyek megkönnyítik az állattartást: kutyafuttatók kialakítása, felszerelése és fenntartása, ürülékgyűjtő edények fenntartása, együttműködés érdekvédelmi civil szervezetekkel.

II.3. Az állatot nem tartók jogai és érdekei

Az állatot nem tartók joga, hogy az állattartás indokolatlanul ne zavarja életüket, jogos érdekeiket ne sértse. Ezt a jogot sérthetik egyedi állattartási problémák (ugatás, félelemkeltés, szag, kutyapiszok), illetve az állattartó közösség együttesen is. Fontos szempont, hogy jogosan kifogásolható lehet olyan probléma is, mely jogsértést nem valósít meg, mint például a kutyafuttatók használatából eredő zaj.

Az állatot nem tartók jogainak érvényesítése nem állatvédelmi feladat, hatósági szempontból közösségi együttélési, birtokvédelmi kérdés. Mégis indokolt e program keretében foglalkozni ezzel, mert a két csoport „békés egymás mellett élése” végső soron az állatok érdeke is. Ennek alapvető feltétele az állatot tartó és nem tartó lakosság közötti megfelelő kommunikáció, egymás érdekeinek és elvárásainak megismerése, tiszteletben tartása. Az állattartók jogaiból következik az állatot nem tartók kötelezettsége: a jogszabályoknak megfelelő állattartást kötelesek tölteni.

Ezen a területen van a legtöbb teendő, melybe az önkormányzat szemléletformáló tevékenységgel, kommunikációs csatornák kiépítésével kapcsolódhat be. Ennek részét képezi a kutyafuttatók létesítéséhez kapcsolódó közösségi tervezés, valamint a kutyafuttatók „házirendjének” kialakítása is.

III. Stratégia

Célunk a környezet-, természet- és állatvédelem fontosságának, hazai és nemzetközi jelentőségének megismertetése és azok gyakorlati érvényesítése. A helyi társadalom csoportjainak aktív bevonása a gyakorlati környezet-, természet- és állatvédelembe, az állatvédelem iránt érzett felelősség növelése.

III.1. Helyzetértékelés

Budapest Főváros XIII. kerületében meghatározó a házikedvenc tartása. Lakásukban egyre többen tartanak kutyát, macskát, egyéb kisebb hobbiállatokat.

Néhány jellemző kerületi adat:

- *Több mint hatezren tartanak kutyát (a lakosság mintegy 5%-a),*
- *21 db elkerített kutyafuttató található,*
- *Több mint 29 000 m² terület áll rendelkezésre közterületi kutyázásra,*
- *Több mint 370 kutyaurülék gyűjtő edényt üzemeltetünk közterületeinken, melyeket hetente kétszer vagy háromszor ürítetünk,*
- *A zöldfelületek védelme érdekében folyamatosan bővítjük a közterületi kutyaillemhelyek számát (jelenleg 19 db.)*
- *A kutyatulajdonosok számára díjmentesen biztosítunk kutyaurülék gyűjtő zacskót a XIII. Kerületi Közszolgáltató Zrt. ügyfélszolgálatain. A kutyafuttatókat használó közösségek számára "futtató védnökségi" programot működtetünk.*

Az Angyalzöld Program keretein belül 2013-ban elindított Gondos Gazdi Program célja, hogy a kerületi kutyatartással kapcsolatban csökkentse a közterület-használók közötti konfliktusokat, a közterületi kutyás infrastruktúra fejlesztését az érintettek (kutyások és nem kutyások) szempontjainak figyelembevételével, velük való együttműködés keretében végezze.

Alapvető céljai:

- A kerületi kutyatartók körében ismertté és elfogadottá tenni a városi kutyatartás normáit, a kutyájuk jóléte, a közterületek rendezettsége, a konfliktusmentes közterülethasználat érdekében.
- Eloszlatni a kutyatartókkal szembeni negatív általánosító előítéleteket, bemutatva, hogy lehet városi környezetben felelős módon kutyát tartani.
- A kerületi kutyás infrastruktúra fejlesztését az érintettek igényeinek figyelembevételével, a partneri együttműködés lehetőségét megteremtve végezni.

Gondos Gazdi Kisokos azzal a céllal készült, hogy a XIII. kerületi felelős kutyatartás még egyszerűbb legyen.

A Házhoz menő kutyaiskola program évek óta sikeresen működik, a kerületi kutyafuttatókban kutyaiskolai képzésre lehet jelentkezni a kerületi lakosoknak. A kutyaiskola több előre meghirdetett alkalomból áll, ahol az ebek gazdáikkal vesznek részt és sajátítják el a viselkedési normákat, erősítve ezzel a felelős állattartást.

Gyakori feladatot jelent a kutyásoknak és a XIII. Kerületi Közszolgáltató Zrt. munkatársai részére is a gödrök betemetése a futtatókban. Azokon a helyeken, ahol kialakításra került ún. homokozó ott a gödrök száma is 80-90%-kal visszaesett.

A veszélyhelyzet következménye az állattartókat is érintette. A karanténba került gazdák kutyáinak a sétáltatásába a ZöldEb Kutyás Érdekvédelmi Egyesületet vontuk be. A 2021-es évben 35 karanténba került lakos fordult segítségért kutyasétáltatás miatt. Ezen felül igény volt állatorvoshoz történő szállításra, speciális vásárlásra, ideiglenes befogadásra kórházi kezelés miatt, és egy gazda halála miatti állandó befogadásra.

Önkormányzatunk 2018. évben indított el - iskolák részvételével - egy szemléletformáló programsorozatot „Felelős Iskola Díjért” címmel. A következő évben csatlakozott a ZöldEb Kutyás Érdekvédelmi Egyesület a „felelős állattartás” név alatt futó felvilágosító, ismeretterjesztő óráival, a felelős állattartás népszerűsítése céljából. A gyerekek boldogan és izgatottan fogadták az egyesület tagjait és a velük érkező kutyusokat. A beszélgetések, játékos kérdések alkalmával ügyesen rávezették az egyesületben dolgozó pedagógusok a gyermekeket arra, hogy a kutyák és egyéb háziállatok tartása, igaz, hogy a szeretetre épül, de a folyamatos gondoskodásról, felelősségről és a környezettudatos életvitelről is szól. Ezek az órák interaktívan, kedvesen, átgondoltan, korosztályra szabva vannak felépítve és megtartva. 2019/2020 tanévben összesen 395 fiatal vett részt ezeken a programokon.

A ZöldEb Kutyás Érdekvédelmi Egyesület aktívan részt vesz a kerületi állatvédelmi tevékenységben. A gyakorlati útmutatóik alapján a közterület-felügyelők, polgárőrök felismerik a környezetszennyező, természeti érték károsító és állatbántalmazó tevékenységeket.

A városi kutyatartás közterületi konfliktusokhoz is vezethet, ha azzal szembesülünk, hogy közterületen marad kutyapiszok, vagy a póráz nélkül sétáltatott, de nem kellően nevelt kutyák megijeszthetik a közelükben tartózkodókat.

A Közterület-felügyelet 2019 és 2020. évben ezzel kapcsolatos intézkedéseit az alábbi tábla mutatja be:

	észlelt szabálysértés	ebből intézkedés	ebből figyelmeztetés
2019. év	35	2	33
2020. év	50	8	42

1. számú tábla, forrás: Közterület-felügyelet nyilvántartása

A Közterület-felügyelet munkatársainak jelenléte preventív jellegű. A szabálysértések akkor fordulnak elő, amikor nem tartózkodnak a helyszínen vagy a közelben.

A közszolgáltatások nyújtása során elsősorban a szociális szolgáltatások területén, valamint állampolgári jelzések alapján többször elfordult, hogy az állat tulajdonosa

valamilyen okból nem tud gondoskodni a háztartásában lévő állatról. Ez általában kutya vagy macska. Ebben az esetben az állat egyedül, gondozatlanul marad a lakásban, házban. Ilyenkor az állat szempontjából létfontosságú, hogy milyen hamar érkezik meg az a személy, aki gondozását folytatni tudja.

Az erre jellemző adatokat az alábbi tábla mutatja be:

	szociális szolgáltatások során érkezett bejelentés	helyzetet megoldottuk
2019. év	11	11
2020. év	9	9

2. számú tábla, forrás: bejelentések nyilvántartása

Összefoglalva elmondható, hogy Önkormányzatunk célja, olyan feltételek megteremtése, amelyek elősegítik az állattartók, valamint az állattartással érintett lakosok érdekeinek érvényesülését, s egyúttal biztosítják, hogy az állattartás mások – szomszédos lakások lakóinak, az ingatlanok használóinak, a közterületen tartózkodó polgároknak – nyugalma, biztonságát és testi épségét ne veszélyeztesse.

A kóbor állatok befogása Budapest teljes területén, köz- és magánterületen is a Fővárosi Rendészeti Igazgatóság feladata, ezzel kapcsolatban kötelező kerületi feladat nincs. A kerületi közterület-felügyelet együttműködik a FÖRI-vel.

A városi állattartás sok esetben konfliktusokhoz vezethet. Tapasztalatunk szerint, ilyenkor a sértett rendszerint hatósági eljárást indít, sok állattartó csak ekkor szembesül azokkal a jogszabályokkal, amelyek rá nézve kötelezettségeket írnak elő. Ezért kiemelt figyelmet fordítottunk a tájékoztatásra, a szemléletformálásra. Az iskolákban szervezett foglalkozások tapasztalatai be is bizonyították, hogy a gyermekek, a fiatalok fogékonyak e téma iránt. A projekt megfogalmazott záró szavai ezt megerősítették: „Megtanultuk, hogy amelyik embernek kutyája van, annak felelőssége is van!”

Erős és összetartó közösséget alkotnak a kutyatartók, akik maguk is sokat tesznek azért, hogy népszerűsítsék a felelős állattartást, segítsék a kutyások és nem kutyások együttélését. Ezt az elköteleződést továbbra is szeretnénk felhasználni, partnerséget ajánlani minden állattartónak, ezzel foglalkozó civil szervezetnek és nem állattartóknak egyaránt.

III.2. Jövőkép

Önkormányzatunk célja, hogy hozzájáruljon az emberi társadalom és a természet harmonikus, hosszútávon fenntartható együttéléséhez. Olyan támogatói környezet feltételeinek biztosítása, amelyben az állattartók és nem állattartók jól megférnek egymással, egymásra odafigyelnek, elfogadják egymást.

III.3. Önkormányzat szerepe

Kötelező önkormányzati feladat legalább háromévente ebösszeírás elvégzése. A 2014. óta három alkalommal végzett XIII. kerületi ebösszeírás sem tudta feloldani az ebnyilvántartás ellentmondásosságát. 2021. októberében 18 049 kutya volt regisztrálva a központi ebnyilvántartásban XIII. kerületi tartási helyre – ez a szám azonban tartalmaz már nem élő

egyedeket, illetve több ezer olyan kutyát is, melyet valószínűleg sosem tartottak a XIII. kerületben. A kerületi ebösszeírások során összesen 5800 különböző kutyát jelentettek be az önkormányzatnak. A városrészünkben ténylegesen tartott kutyák számára vonatkozó becslések 8 és 20 ezer (!) között szóródnak. Az, hogy a kerületben ténylegesen tartott kutyák számáról nincs megbízható adat, megnehezíti a szakterületi döntések megalapozását.

A kutyások és a nem kutyások egymás mellett élésének segítése, egymás szempontjainak megismerése és az alkalmazkodás segítése. A viselkedési normák széles körű megismertetése állattartóként a felelős állattartás szemléletével, melyet már a gyermekek bevonásával is szándékozunk népszerűsíteni.

III.4. Fő stratégiai célok és a célokat megvalósító intézkedések

Abból indulunk ki, ha valaki úgy dönt, hogy állatot tart, annak kötelezettségei is lesznek. Az Állat-egészségügyi Világszervezet által elfogadott alapelvek és a Nemzeti Állatvédelmi Program tervzetéből kiindulva az alábbi három stratégia célt fogalmazunk meg:

- Felelős állattartás szemléletének erősítése
- Együttműködés állatvédelemben aktívan részt vevő, „auditált” civil szervezetekkel
- Ivartalanítási program

III.4.1. Felelős állattartás szemléletének erősítése

Feladat: Gondos Gazdi Program felülvizsgálata.

Határidő: 2022. december 31., ezt követően folyamatos

Felelős: XIII. Kerületi Közzszolgáltató Zrt.

Feladat: Módszer kidolgozása a kerületben tartott állatok számának felmérésére

Határidő: 2023. március 15., ezt követően folyamatos

Felelős: Igazgatási Osztály

Feladat: Tanácsadás szervezése az állattartással kapcsolatban felmerülő kérdésekben állatorvos, kutyakiképző, kutyakozmetikus, takarmányozási tanácsadó, valamint az állatvédelmi, állattartási kérdésekben. Ezzel is elősegítve, hogy aki társállattartásra vállalkozik, ismerje meg, mi az adott faj, illetve fajta tartási igénye, így az állat beszerzése előtt megfontolhatja, hogy meg tud-e birkózni ezzel a feladattal.

Határidő: 2022. december 31., ezt követően folyamatos

Felelős: XIII. Kerületi Közzszolgáltató Zrt.

Feladat: Tájékoztató kampány a felelős állattartásról (témák: a pórázon vezetés a kutya érdeke is).

Határidő: 2022. december 31., ezt követően folyamatos

Felelős: Igazgatási Osztály, XIII. Kerületi Közzszolgáltató Zrt.

Feladat: Kidolgozzuk annak támogatási formáját, hogy a kerületben élő összes kutya rendelkezzen mikrochippel, mely az azonosítást megkönnyíti.

Határidő: 2023. december 31.

Felelős: Igazgatási Osztály

Feladat: Kerületi rendezvényekhez kapcsolódó ismeretterjesztő akciók.

Határidő: 2022. december 31., ezt követően folyamatos

Felelős: Igazgatási Osztály, XIII. Kerületi Közszolgáltató Zrt.

Feladat: Iskolai és óvodai szemléletformáló előadások szervezése a helyes és felelős állattartás témájában.

Határidő: 2022. december 31.

Felelős: Egyesített Óvoda, Prevenciós Központ

Feladat: Szezonális információk átadása állattartók részére a helyi médiában (facebook, honlap, kerületi újságok, televíziók)

Határidő: folyamatos

Felelős: Igazgatási Osztály, XIII. Kerületi Közszolgáltató Zrt.

Feladat: Hajléktalanok állattartásáról program kidolgozása (a hajléktalanok által tartott állatok számának felmérése, ivartalanítás támogatása, „Gondoskodom a Gazdiról” program – kapcsolatteremtés az állatokon keresztül)

Határidő: 2022. december 31.

Felelős: Igazgatási Osztály, Szociális és Köznevelési Osztály

Feladat: Vadállatok etetésének korlátozása jogszabályi úton és szemléletformálással

Határidő: 2023. március 31.

Felelős: Igazgatási Osztály, Közszolgáltató Zrt.

III.4.2. Együttműködés állatvédelemben aktívan részt vevő, „auditált” civil szervezetekkel

Feladat: Együttműködés(i megállapodás) civil szervezettel az önkormányzati állatvédelmi munka gyakorlati segítésére (állatok ideiglenes vagy végleges elhelyezésére stb.)

Határidő: 2022. november 30.

Felelős: Igazgatási Osztály

Feladat: Csatlakozunk a Fővárosi Állatvédelmi Civil Kerekasztal munkájához.

Határidő: 2022. november 30.

Felelős: Igazgatási Osztály

Feladat: Csatlakozás az Állatorvostudományi Egyetem által kezdeményezett és koordinált egyeztetések eredményeképpen kiadott szándéknyilatkozathoz.

Határidő: 2022. november 30.

Felelős: Igazgatási Osztály

Feladat: Tematikus civil szervezeti együttműködés kialakítása.

Határidő: 2023. március 31.

Felelős: Igazgatási Osztály, Közszolgáltató Zrt.

Feladat: A helyi Környezetvédelmi Alapból Környezetvédelmi pályázat keretében pályázási lehetőség biztosítása

Határidő: 2023. január 31., ezt követően folyamatos

Felelős: Igazgatási Osztály

Feladat: Magyar Madártani Egyesület, Vadászkamara Fővárosi és Pest megyei Területi Szervezete tudásának felhasználása az önkormányzat munkájában

Határidő: folyamatos

Felelős: Igazgatási Osztály, Közzszolgáltató Zrt.

III.4.3. Ivartalanítási program

Feladat: Kedvezményes ivartalanítási kampány szervezése

Határidő: 2023. december 31.

Felelős: Igazgatási Osztály, Közzszolgáltató Zrt.

III.5. Szemléletformálás

Feladatunk megismertetni és elfogadtatni a felelős és tudatos kutyatartás normáit, beleértve az állat igényeinek megfelelő elhelyezését, a kutyapiszok feltakarítását, a közterületen sétáltatás szabályait. Ennek eszközei előadások szervezése, ismertető anyagok, fotók, megjelenítése, a lakosság ismereteinek szélesítéséhez. Ismeretterjesztő nyomtatványokkal, közterületi rendezvényekkel, fórumokkal, előadásokkal segítjük a gondos és tudatos gazdi szemlélet elsajátítását.

III.6. Kommunikáció

Minden, a mai kor által biztosított, a társadalom különböző csoportjához szóló kommunikációs csatornát igénybe veszünk a stratégiai célok eléréséhez. A helyi kommunikációban a párbeszédre alapuló ismeretátadást részesítjük előnyben.

A kommunikáció során kiemelt hangsúlyt fektetünk a lakossági szemléletformálására, az állatvédelem területén való együttműködésre, a hasznos ismeretek átadására.

Az önkormányzat kommunikációs csatornáin rendszeresen közzétett tartalmakkal igyekszünk az állattartással és az állatvédelemmel összefüggő ismeretek széles körben való terjesztését elősegíteni. Cél továbbá az érvényben lévő szabályok, előírások ismertetése is. A kommunikáció részét képezi a külső marketing is. Ezzel a felelős állattartás társadalmi elfogadtatását szeretnénk növelni.

III.7. Együttműködés

A hatékony és eredményes állatvédelem kizárólag a helyi társadalom minden tagjának szoros összefogásával képzelhető el. Középpontban az állatorvosok és a civil állatvédők, akik konkrét, fizikai kapcsolatban vannak az ellátandó állatokkal, akik minden egyes nap cselekednek a közös célok érdekében.

Budapest Főváros XIII. kerületi Önkormányzat hatékony együttműködésre törekszik minden szervezettel, magánszeméllyel, vállalkozással, intézménnyel, ezzel is elősegíti a környezet-, a természet- és állatvédelemmel összefüggő célok megvalósítását.

III.8. Monitoring

A programban megfogalmazott feladatokat két évente felülvizsgáljuk. A monitoring biztosítja az intézkedések teljesülésének folyamatos mérését. A sikeres monitoring kulcsa a kommunikáció, az együttműködés a helyi állatvédelmi programban résztvevők között.

IV. Veszélyes állatok tartása

Veszélyes állat akkor tartható, ha az állat fizikai tulajdonságaira és képességeire figyelemmel kialakított tartási hely az állat szökésének vagy közterületre jutásának megakadályozására alkalmas.

A veszélyes állatfajokról és egyedeinek tartásáról a 85/2015. (XII. 17.) FM rendelet rendelkezik.

A veszélyes állatokat veszélyességük alapján az alábbi kategóriákba kell sorolni:

- különösen veszélyes állatfajok,
- közepesen veszélyes állatfajok,
- elővigyázatosságot igénylő állatfajok.

Különösen veszélyes állatfaj egyede kizárólag állatkertben és cirkuszi menaszériában tartható.

Közepesen veszélyes állatfaj egyedének tartása azon természetes személynek engedélyezhető, aki cselekvőképes, képesítéssel vagy szakmai tapasztalattal rendelkezik.

A méreggel rendelkező közepesen veszélyes állatfajok egyedének tartására engedély akkor adható, ha a kérelmező igazolni tudja, hogy az állat marása, szúrása esetére biztosított az állatfaj mérge ellen használható ellenszerhez való hozzáférés.

A méreggel nem rendelkező veszélyes állat esetén a tervezett tartási hellyel közvetlenül szomszédos lakóingatlanok, vagy méreggel rendelkező veszélyes állat esetén a közvetlenül szomszédos lakóingatlanokat is magába foglalóan a tartási hely szerinti lakóépület valamennyi lakóingatlana kétharmadának tulajdonosaitól vagy amennyiben a tulajdonosnak nem az érintett a lakóingatlan a lakóhelye, az életvitelszerűen tartózkodótól kell beszerezni.

Veszélyes állattal (pl.: veszélyes eb, egzotikus állat) kapcsolatos jelzés egyáltalán nem érkezett az Önkormányzathoz. A súlyosabb megítélésű együttélési anomáliák, renitens magatartások (pl.: éjjeli mulatozás, kiabálás, fenyegető fellépés, hangoskodás, közös területek jogellenes használata, alapvető tisztasági, higiénés szabályok megsértése) mellett a panaszos lakók csak megjegyzés szintjén rögzítik, ha a panaszolt személy állattartását is kifogásolják.

V. Vadállatok

A vadállatok városi környezetben történő megjelenésének oka a viselkedésük megváltozása (urbanizáció), túlszaporodásuk a városon kívüli területeken, valamint a könnyen hozzáférhető táplálék.

A vadállatok urbanizálódása természetes jelenség, lényegében arról van szó, hogy az állatok alkalmazkodnak környezetük változásához. Ebbe beletartozik az is, hogy a városban élő vadállatok egyre jobban hozzászoknak az ember közelségéhez, egyre kevésbé tartanak veszélyesnek bennünket, nemcsak hogy nem menekülnek előlünk, de sokszor szembe is szállnak velünk (pl. varjak „elszemtelenedése”).

A települések igen vonzó élőhelyek egyes állatok számára. A nagy mennyiségű élelmiszerhulladék könnyen megszerezhető, bőséges és folyamatos táplálékforrást kínál. Ezért fontos a hulladékkezelési szabályok betartása, elsősorban a hulladékok zárt tárolása, a komposztálók megfelelő kialakítása. Önkormányzati feladat olyan közterületi hulladékgyűjtők biztosítása, melyek megakadályozzák, hogy az állatok hozzáférjenek a hulladékhhoz.

Az elhanyagolt pincék, padlások remek búvóhelyeket biztosítanak, melyek lezárásával, hozzáférhetetlenné tételével akadályozható meg, hogy nem kívánt lakótársak költözzenek be épületeinkbe. A vadállatok jelenléte bizonyos kockázatot is jelent. A városban időnként megjelenő nagy testű állatok (vaddisznó, őz, szarvas) fizikai jelenlétükkel a közlekedést is megzavarhatják, illetve – különösen megriasztásuk esetén – támadó magatartással az emberek testi épségét is veszélyeztetik. Nem hagyhatók figyelmen kívül az állatok terjesztette betegségek (zoonózisok), melyek a legismertebb veszettség mellett a gümőkór, a nyugat nilusi láz és a galandféreg (*Echinococcus multilocularis*) okozta megbetegedés.

A XIII. kerületben már több alkalommal jelentek meg vaddisznók, legutóbb, 2021. decemberében a Hegedűs Gyula utcában találkozhattunk egy eltévedt süldővel, és ez évben több alkalommal is találtak vadmalac-tetemet a Dagály Strand környékén.

A potenciálisan veszélyes vadállatok befogására, eltávolítására a Polgármesteri Hivatal szakcég megbízásával, a XIII. Kerületi Közterület-felügyelet és a XIII. Kerületi Rendőrkapitányság bevonásával készült fel. A kerületben észlelt vadállatokra vonatkozó bejelentéseket a közterület-felügyelet fogadja, és teszi meg a szükséges intézkedéseket.

A közterületen elhullott állatok tetemének eltávolítása önkormányzati feladat, melyet a XIII. Kerületi Önkormányzat szakvállalkozó megbízásával folyamatosan ellát. A kerületben fellett vadállattetemek diagnosztikai vizsgálatával ellenőrizhető a zoonózisok megjelenése.

Bölcsődékben, óvodákban, valamint játszótereken a homokozók használaton kívüli lefedettsége, időszakonkénti parazitológiai vizsgálata, előzőek miatti homokcseréje a megelőzés érdekében indokolt.

A nagyvárosban élőknek általában nincsenek megfelelő gyakorlati tapasztalataik az élővilágról. Az állatok viselkedésével kapcsolatos ismeretek hiánya, illetve téves információk veszélyes helyzetek kialakulásához, ember-állat konfliktusokhoz vezethetnek.

Ha vadállatokkal találkozunk, azokat ne közelítsük meg, ne érintsük meg (kölyökállatokat se) és semmiképpen se etessük. Ha azt gyanítjuk, hogy az állat segísége szorul, értesítsük az állatvédelmi hatóságokat, szervezeteket. A kisragadozókkal (róka, borz, nyest) való találkozásnak jelentős kockázata nincs. Veszettséggel fertőzött állatot Magyarországon 2017. óta nem találtak, ennek ellenére rendkívül fontos a betegség elleni védekezés, így a kutyák évenkénti (kötelező) oltása, ami macskák esetében is javasolt.

A kedvtelésből tartott állatok vadállatokkal való találkozását közegészségügyi (veszettség és más betegségek átadása) és természetvédelmi (vadon élő állatok elpusztítása) okokból is kerülni kell. Megelőzhető kutyák esetében porázhasználattal, macskák esetében pedig az állatok kiszökésének megakadályozásával.

VI. Nemzetközi és hazai kitekintés

Az Európai Unió több mint 40 éve dolgozik az állatjóléti szabályain és világszerte számos más országot befolyásol pozitívan állásfoglalásaival. Az uniós jogszabályok főként a haszonállatokra vonatkoznak, de védik a laboratóriumi kísérletekhez használt állatokat is, a vadon élőket, és a házi kedvenceket.

Az uniós állatjóléti szabályok öt elven alapulnak:

- Éhség és szomjúság nélküli élet,
- Kényelmetlenség nélküli élet,
- Fájdalom, sérülés és betegség nélküli élet,
- Jog a normális viselkedés kifejezéséhez,
- Félelem és gyötrelmek nélküli élet.

Az Állat-egészségügyi Világszervezet (OIE) 2017. május 24-én elfogadta a szervezet mind a 180 tagállamára vonatkozó első globális állatvédelmi és állatjóléti stratégiát. A stratégia célja az, hogy folyamatosan irányt mutasson és összehangolja az Állat-egészségügyi Világszervezet akcióit annak érdekében, hogy fenntartható javulás következzen be az állatvédelem területén.

2020. második felében országos állatvédelmi kerekasztal-beszélgetés sorozatot indítottak el a nemzeti állatvédelmi program megújításáért. A Nemzeti Állatvédelmi Program tervezetét nem ismerjük, sajtó eseményekből szűrhető le a négy egyetértési pillér:

- I. ivartalanítási program fontossága, ennek folytatásáért helyben az önkormányzatoknak, civil szervezeteknek segítséget kell nyújtani.
- II. felelős állattartásról már óvodai, iskolai környezetben is beszélni kell a gyermekeknek, mert lényeges, hogy helyes képük legyen róla.
- III. illegális szaporítók elleni harc,
- IV. civil szervezetek támogatásában az államnak is szerepet kell vállalnia.

A Fővárosi Önkormányzat megkezdte az állatvédelmi charta pontjainak megvalósítását. a charta első pontja főpolgármesteri megbízott („ombudsman”) kinevezésére került sor. A Bojtár telefonos állatvédelmi jogsegélyszolgálat egyesület 2020. szeptemberében Állatvédelmi kutatást végzett Budapesten. Közel két hónap alatt gyűjtötték össze 23 fővárosi kerület négy jellemző állatvédelmi adatát: ebek száma, kutyafuttatók száma, állatvédelmi koncepció, állatvédelmi járőr szolgálat. A fővárosban összesen 121.658 regisztrált eb van, összesen 237 kutyafuttató (nyitott és zárt) található és a főváros 23 kerületéből ötnek van állatvédelmi koncepciója, 3 állatvédelmi járőrszolgálat működik.

A kerületi koncepció elkészítésének idejében az Állatorvostudományi Egyetem kezdeményezésére és koordinált egyeztetésük eredményeképpen egy szándéknyilatkozat jelent meg. Az Egyetem vállalta, hogy a Kódex aláírását követően biztosítja azt az online felületet, amely segítségével a Kódexhez újabb Aláírók csatlakozhatnak.

A nyilatkozat az alábbi főbb területeket érinti:

- felelős állattartást és az állatbántalmazás elleni fellépés,
- állatok érdekeinek figyelembevétele,
- kommunikáció a felelős állattartásra, a helyes állattartási kultúra megismertetésére,
- együttműködés a választott állatvédelmi szervezetekkel,
- fenntarthatóság szem előtt tartására, illetve környezetkímélő megoldások alkalmazása.

Az állatvédelemmel kapcsolatos néhány fogalmi meghatározás

állatjólét fogalma:

„Az állat akkor van jó állapotban, ha egészséges, jól táplált, jól érzi magát, biztonságban van, lehetősége van természetes módon viselkedni, és nem szenved kellemetlen érzésektől (például fájdalomtól, félelemtől vagy feszültségtől).” Az állatjólét fogalma az Európai Unió működéséről szóló szerződés 13. cikkén alapul, amely elismeri, hogy az állatok érző lények. (Állategészségügyi Világszervezet (OIE))

állattartó:

„Az állat tulajdonosa, illetve aki az állatot vagy az állatállományt gondozza, felügyeli.”

antropomorfizáció:

„Az a jelenség, mikor az állatoknak emberi jellemzőket, képességeket tulajdonítunk”

elkóborolt állatok kezelése:

Az Állatvédelmi törvény 48/A. § (3) bekezdése értelmében az önkormányzat kötelező feladata a település belterületén a kóbor állatok befogása. A jogszabály alapján ezt a feladatot a Fővárosi Önkormányzati Rendészeti Igazgatóság Állategészségügyi Szolgálat (köznapinévén az „Illatos út”, vagy „Ebtelep”) végzi.

kedvtelésből tartott állat:

„A rendszertani besorolásától függetlenül minden olyan állat, amelyet nem kizárólag tudományos kutatás, állati eredetű termék előállítása, igavonás, teherhordás, természetvédelem, géntartalék- védelem és – eb és macska kivételével – közcélú bemutatás céljából tartanak, tenyésztenek, forgalmazznak; továbbá az az állat, amelyet más kedvtelésből tartott állat táplálása céljából tartanak és szaporítanak, valamint a nem gazdasági céllal tartott haszonállat, és a vadászatra használt állat;”

veszélyes eb:

„Az állatvédelmi hatóság által egyedileg veszélyesnek minősített eb.”

A XIII. kerületi kutyafuttatók listája

Ssz.	Elnevezés	Cím	terület (m²)
1.	Apály utcai kutyafuttató	Apály utca 2-4.	1 538
2.	Bulcsú parki kutyafuttató	Bulcsú utca 18-20.	426
3.	Dráva parki kutyafuttató	Dráva utca 3.	437
4.	Futár parki kutyafuttató	Futár utca 7-17. mögött	660
5.	Göncöl utcai kutyafuttató	Göncöl utca 24-26.	1 090
6.	Gyermek téri kutyafuttató	Gyermek tér	574
7.	Patakiparti I. kutyafuttató	Hajdú utca – Rákos-patak	1 308
8.	Kassák parki kutyafuttató	Tüzér utca 20-22.	654
9.	Kassák Lajos utcai kutyafuttató	Kassák Lajos utca 80. mögött	261
10.	Kerekes utcai kutyafuttató	Kerekes utca 12-20.	231
11.	Lehel utcai kutyafuttató	Lehel utca 22-24.	1743
12.	Patakiparti II. kutyafuttató	Lomb utca – Rákos-patak	1 854
13.	Vízafogó lakótelepi kutyafuttató	Népfürdő utca 17. elválasztósáv	731
14.	Tisza utcai kutyafuttató	Pannónia utca 104.	812
15.	Árpád hídfői kutyafuttató	Róbert Károly körút 22. mellett	1 043
16.	Országbíró lakótelepi kutyafuttató	Röppentyű köz 1.	1 670
17.	Szobor-Faludi kutyafuttató	Szobor utca 9-11.	646
18.	Tatai utcai kutyafuttató	Tatai utca 138.	317
19.	Gidófalvy lakótelepi kutyafuttató	Tüzér utca 60.	493
20.	Kárpát lakótelepi kutyafuttató	Újpesti rakpart, Kárpát utca 48-60.	817
21.	Üteg utcai kutyafuttató	Üteg utca 37. mögött	717